

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
היחידה לתכניות משלימות למידה

ספריית פיג'מה בלחרוני
ניצנים כיתות א'-ב'

☆ הפעילויות לקוחות מתוך האתר של ספריית פיג'מה

"ספריית פיג'מה" בתכנית ניצנים
– לשם מה?

לטפח אקלים חינוכי-מיטבי,
להנחיל אהבה לקריאה, להרחיב
את ההכרות עם עולם הספרים,
לקדם שיח רגשי- חברתי
באמצעות הסיפורים, הדמויות
והאירועים.

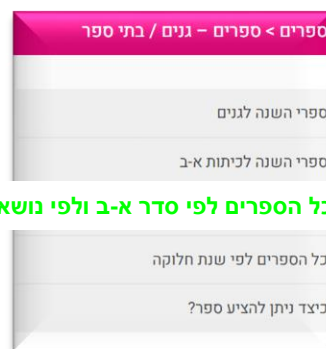

הנחיות לכניסה לאתר ספריית פיג'מה לכיתה א'

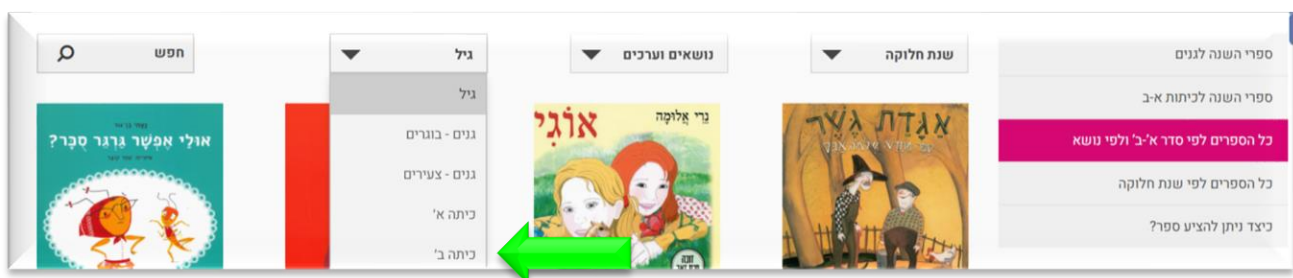
1. במנוע החיפוש יש לרשום " ספריית פיג'מה מסורת של סיפורי לילה טוב" - או לחצו על [הקישור](#).
2. בסרגל האפשרויות לחצו על המילה ספרים או לחצו על [הקישור](#).

3. לחצו על **כל הספרים לפי סדר א-ב ולפי נושא** לכיתות א' ב' או לחצו על [הקישור](#)

4. בחרו את שכבת **הגיל** המתאימה וסמנו את **כיתה ב'** או לחצו על [הקישור](#)

5. גללו ומצאו את כריכת הספר אותו אתם מחפשים לחצו עליו והכנסו לפעילויות.

פעילות לספר מעשיות חכמות

הפעילות לקוחת מתוך האתר של ספריית פיג'מה

קישור לספר: [מעשיות חכמות](#)

עיקרי: שלמה אבס

לש המאמר: דורון זהרי

הוצאה: עגור

תקציר: האם אפשר לשנות את הטבע? האם אפשר להחליף לב של אדם ללא אזמל מנתחים? תשובות על שאלות אלה ואחרות באוסף סיפורי חוכמה של חכמי עדות שונות שליקט וערך שלמה אבס.

בפתח הדברים:

קובץ המעשיות שליקט שלמה אבס מזמן הבנה כי לאופיו של האדם והעולם קווים זהים בכל מקום, בכל תפוצה ובכל עדה. פעילות סביב הספר "מעשיות חכמות" מאפשרת לבחון לא רק כל סיפור והערך אותו הוא מלמד, אלא להרחיב את נקודת המבט, להכיר משלים שונים בהם משתקף אותו הנמשל, לקבל תמונה של המסורת היהודית כפי שהיא משתקפת במקומות שונים בתפוצת העם היהודי ולגלות שגם אם המשלים משתנים, החכמה שבהם נשאת אחת לכל האנשים.

רעיונות לשלמה הספר בכיתה:

אפשר לחלק את הכיתה לקבוצות, כאשר כל קבוצה תתמקד במעשייה אחרת. במהלך העבודה בקבוצות התלמידים יקראו יחד את הסיפור ויבחרו כיצד להציג אותה בפני החברים בכיתה: בכרזה גדולה, קומיקס, הצגה וכו'.

אפשר לשתף את המשפחות, להציע לתלמידים לבחור אחד הסיפורים יחד עם ההורים, לקרוא אותו בחיק המשפחה ולהכין עבור הכיתה חידון טריוויה עם שאלות שנוגעות בסיפור שבחרו. אפשר לערוך פעילות שיא בעקבות הספר, להזמין את הכיתה המקבילה (או אפילו את ההורים!) ולערוך מפגש חגיגי וחידון טריוויה סביב המעשיות.

במעשיות ומשלים רבים מופיע ויכוח בין שני אנשים ושופט או מלך שמכריע מי צודק ואיפה נמצאת האמת. כמה דוגמאות כאלה נמצאות גם ב"מעשיות חכמות" (האוצר, החיגר והעיוור). תוכלו להקים בכיתה בית משפט, מנו בקרב התלמידים את השופטים, הקטגור, הסנגור ובעלי הריב. העמידו בפניהם סוגיות שונות מהווי הכיתה – איך מחליטים מי צודק? מהו יושר? האם האמת נמצאת רק אצל מישהו אחד? ואיך יודעים מה הוגן יותר?

בספרות המשלים החיות מואנשות, לכל אחת תכונת אופי ייחודית: השועל ערום, העורב גרגרן, הצב סבלן. בעקבות ההיכרות עם הספר "מעשיות חכמות" אפשר להציע לתלמידים לכתוב משל חדש על חיה שהם אוהבים. מה לדעתם תכונת האופי של החיה? במה היא דומה לאופיו של האדם? מה היא יכולה ללמד אותנו? קבצו את סיפורי הילדים לספר משלים חדש ומחכים מאת הילדים.

המעשיות בספר מגיעות מתרבויות שונות במקומות שונים בעולם. ניתן לסמן על מפה גדולה את המקומות מהם הגיעו המעשיות, לאחר מכן לסמן על המפה מאין הגיעו משפחות הילדים לארץ ישראל. אפשר לשלוח את הילדים למשימת חקר משפחתית. האם המשפחה מכירה מעשיות מארץ המוצא שלה? איזה משל עובר במשפחה? איזה משל סיפרה סבתא של אמא? ומה המשל הזה מלמד? באיסוף המשלים בכיתה אפשר לראות איך מסרים דומים מגיעים בצורות שונות ובסיפורים שונים מכל קצוות העולם.

פעילות לספר הינשוף שראה הפוך

הפעילויות לקוחות מתוך האתר של ספריית פיג'מה

קישור לספר: [הינשוף שראה הפוך](#)

לס הסופר: יוסי גודארד

לס המאייר: כרמית גלעדי פולארד

הוצאה: הקיבוץ המאוחד

תקציר: לשופון הינשוף יש בעיה: הוא רואה את העולם הפוך! כשמתגלה ההבדל בינו לבין יתר הינשופים, הקושי של הפרט הופך לרווח של הקהילה כולה. סיפור על זוויות ראייה שונות, על קבלת האחר ועל העושר שבמילים.

בפתח הדברים:

ניתן לקרוא את סיפורו של שופון וקהילת הינשופים כמשל לחברה האנושית. האם הפרט בכלל צריך להשתנות כדי להשתלב בקהילה? אם כן, מתי? ובאלו מצבים יכולה הקהילה להתאים את עצמה לצרכים הייחודיים של כל אחד מחבריה?

אנחנו מתמודדים עם שוני בקרב הילדים, עם סגנונות לימוד ורמות ידע מגוונים, עם צרכים ורצונות שלעיתים מתנגשים זה עם זה. כיצד אנחנו מתייחסים לאתגרים הללו? מתי אנחנו מאפשרים, ואפילו מבליטים, את השוני והייחוד בין הילדים – ובאלו מצבים אנו דורשים מהם להתיישר לפי צרכי הקבוצה?

המסורת היהודית רואה את המגוון והשוניות בין בני אדם כדבר נתון, ראוי ואף רצוי, שתורם ליופי ולעושר של הקבוצה כולה. "היחידים השייכים לקהילה משלימים אלו את אלו. בכל אדם יש משהו מיוחד במינו, נדיר, שאינו ידוע לאחרים; לכל יחיד יש משהו מיוחד לומר, צבע מיוחד להוסיף לקשת הצבעים הקהילתית. לפיכך, כאשר מצטרף האדם הבודד לקהילה, הוא מוסיף מימד חדש למודעות הקהילה. הוא תורם משהו, ששום אדם אחר לא יכול היה לתרום. הוא מעשיר את הקהילה. אין לו תחליף. היהדות מאז ומתמיד ראתה את היחיד כאילו הוא עולם קטן... בשל אותה מיוחדות, מתכנסים בני האדם היחידים ביחד, משלימים אלו את אלו, ומשיגים אחדות." (הרב יוסף דב הלוי סולביצ'יק, "היחיד והיחד")

רעיונות לשלול הספר בכיתה:

אפשר לחשוב יחד עם הילדים: במה כל אחד מאתנו שונה, אפילו "הפוך", מהאחרים (במראה, בתחביבים, בדעות, בכישרונות ועוד)? כיצד הייחוד של חברי הכיתה וזוויות הראייה השונות תורמים לכלל? באמצעות ציורים, צילומים או קטעי כתיבה ניתן לערוך על לוח הכיתה תצוגה בה משתקפים הן המייחד, הן המאחד של קהילת הכיתה.

כדאי להפנות את תשומת לב הילדים לדמויות השונות בסיפור: איך כל אחד מגיב כשמתגלה הקושי של שופון? אפשר לקשר את העלילה עם אירועים בכיתה: כאשר משהו טועה, מתבלבל או "רואה הפוך" מאיתנו, כיצד אנחנו מתנהגים? האם קל לנו לקבל את השוני בקרבנו? האם אנחנו לפעמים מגיבים בביקורתיות, או מזלזלים באחר? מה אנחנו ככיתה יכולים ללמוד על עצמנו מהדמויות בסיפור?

כדאי לשוחח עם ילדי הכיתה על הפתרון שמציע מתושלח והשינוי שעוברת קהילת הינשופים כולה. מה דעתם? אפשר להזמין את הילדים להעלות פתרונות נוספים, שונים, לבעיה של שופון.

לפעמים מה שקשה לאחד קל לאחר. כדי לחוש את החוויה של מי שקורא הפוך, אפשר לכתוב מילה על נייר ולהציג את הדף מול הראי. מתבוננים בהשתקפות הדף בראי. האם הצלחתם לפענח את המילה?

קבלת הספר הראשון בתכנית היא "סיבה למסיבה", ואתם מתבקשים לקיים סביבו מפגש חגיגי עם המשפחות. כדאי לחשוב כיצד לערב את הורי התלמידים ואת הילדים בחגיגה.

בעקבות הסיפור, תוכלו לערוך "נשף קריאה", מבקשים מכל אחד להביא לנשף ספר אהוב מהבית ולהסביר למה בחר בו. קוראים יחדיו, משתעשעים במשחקי מילים, ואפילו מתכבדים במאכלים מיוחדים (למשל עוגיות בצורה של אותיות או תבשיל שקשור לאחד הספרים).

הסיפור מזמין עיסוק בשעשועי מילים: אפשר לדפדף בספר ולחפש את המילים שכתובות בצבע כחול. תוכלו לשאול את הילדים: מה מבדיל אותן מהמילים האחרות

בסיפור? למה לדעתם הוחלט להבליט מילים אלו?

תוכלו להסביר לילדים שמילה שניתן לקרוא אותה מימין לשמאל ומשמאל לימין באופן זהה נקראת "פלינדרום" (או בעברית 'מילה מתהפכת'). אפשר לחשוב יחד על פלינדרומים נוספים (למשל, אמא, אבא, דוד) ולהשתעשע במשחקי מילים.

לחלק מהמילים בסיפור משמעות שונה כשקוראים אותן הפוך. אפשר לחפש את הדוגמאות ולחשוב על מילים נוספות שהפיכתן מייצרת מילה חדשה.

קישורים נוספים

[איך להסתכל על האיוורים בספרי ילדים?](#)

